INSPIRATION TILL HANDLEDNING

Handledning i Patientnära Lärande

HPL-modellen

HÖGSKOLAN VÄST

I häftet som du nu håller i din hand kan du läsa om handlednings-modellen Patientnära Lärande (HPL-modellen). Vår förhoppning är att innehållet ska ge dig inspiration, motivation, ideér och verktyg för handledning av studenter under deras verksamhetsförlagda ut-bildning (VFU).

Anette Johnsson, lektor inom hälsa och vårdvetenskap med inriktning arbetsintegrerat lärande.
anette.johnsson@hv.se

Johanna Selin Månsson, universitetsadjunkt inom vårdvetenskap.
johanna.selin-mansson@hv.se

Institutionen för hälsovetenskap
Högskolan Väst
Gustava Melins gata 2
461 86 Trollhättan

ISBN 978-91-89325-94-4 (digitalt)
ISBN 978-91-89325-95-1 (tryckt)

Innehållsförteckning

Verksamhetsförlagd utbildning 5

Handledning 6

Diskussionsämnen 7

Lärandemål och bedömning under den verksamhetsförlagda utbildningen 8

Exempel på konstruktiv länkning 8

Studentcentrerat lärande 10

Reflektion under VFU 12

Gibbs reflektionscykel 13

Handledningsmodellen Patientnära lärande (HPL) 14

Att kombinera HPL-modellen med kollaborativt lärande 16

Styrkor och utmaningar med Handledning i Patientnära Lärande och kollaborativt lärande 19

Inspirationstips till dig som handledare 21

Exempel på strukturerad läraktivitet 22

Mall för strukturerad läraktivitet 24

Referenser 25

Egna anteckningar 28

Verksamhetsförlagd utbildning

Sjuksköterskeprofessionen är en praktiknära profession varför verksamhetsförlagd utbildning (VFU) utgör en stor del av sjuksköterskeutbildningen. Med handledares stöd engageras studenten under VFU-perioden för att integrera teoretiska kunskaper i konkreta arbetsuppgifter. Studenten tränar sina färdigheter och förmågor inför framtida profession men förbereds även för samverkan med andra yrkesgrupper i team. Att under VFU få tillfälle att problematisera, analysera och kritiskt granska de situationer som erfarits under det praktiska arbetet är av stor vikt för studentens lärande. Teoretisk och erfarenhetsbaserad kunskap används, utvecklas och integreras därmed i utbildningen (Zegwaard m fl, 2023).

En välorganiserad VFU kännetecknas av att det finns möjligheter för verksamhetens handledare att ge studenten stöd och ansvar (Papastavrou m fl, 2016). I detta stöd och ansvar ingår reflektion som en viktig komponent mellan arbetsmomenten och under arbetspasset (Jonsén m fl, 2013). En tillåtande pedagogisk utbildningsmiljö och närvarande handledare är avgörande för hur det kliniska lärandet sker (Tveiten, 2022). En god lärandemiljö kan även handla om att studenten känner tillhörighet och har möjlighet att få stöd från sina medstudenter. Studenterna behöver tillsammans få diskutera och reflektera kring sina praktiska erfarenheter med både akademiska lärare såväl som handledare i VFU (Berndtsson m fl, 2020).

Jag tycker det är kul (att vara handledare). Att man får ofta ett annat perspektiv på det hela och jag tycker det är ganska givande också. Jag har haft tur och haft motiverade studenter. Men det är ju ofta tidsbrist som är problemet med studenterna, att man inte har någon avsatt tid för det, tycker jag. Annars så tycker jag det är roligt och givande.

Handledare, arbetat 5 år som sjuksköterska.

Handledning

Handledning kan ses som en lärandeprocess, en del i en formell verksamhet vilken är relationsinriktad men också pedagogisk. Lärandeprocessen kräver kommunikation, interaktion, reflektion och meningsskapande för att bli framgångsrik. Utveckling sker i samspel i en kollektiv och kulturell gemenskap (Vygotsky, 1978). Handledarens roll blir att skapa förutsättningar och vägleda studenten mot kunskap och kompetens samtidigt som han eller hon anpassar sitt stöd för att matcha studentens lärandenivå och mål.

Lärandeprocessen sker mellan två eller flera personer för att skapa mening, ny förståelse och möjliga handlingsalternativ i yrkesmässiga sammanhang. Den syftar till att öka studenternas förmåga att lära genom dialog samt bygger på kunskap och humanistiska värderingar (Tveiten, 2022). Handledaren ansvarar för att stödja studentens lärandeprocess och att stödja dennes förmåga att omsätta teoretisk kunskap till individrelaterade problem i en specifik vårdkontext (Cremonini m fl, 2015). En god lärandemiljö handlar om att handledaren är en positiv förebild för studenten och kan stödja dennes självförtroende och förmåga till kritiskt tänkande (Rolfe m fl, 2019).

Ansvaret i handledningen är delat. Handledaren har bland annat ansvar för att möjliggöra att studenten uppnår lärandemålen, medan studenten själv har ansvaret för att gå vidare med det som hon eller han har möjlighet att göra, till exempel, förändra tankemönster eller handlingar.

Det är roligt att ha student. Det känns liksom som att mitt självförtroende blir bättre, att jag får frågor och får svara, ja, att de litar på vad jag svarar. Ja, då känns det bra för mig också. Och samtidigt är det roligt att ha någon annan med sig, som man kan bolla med, idéer och att man alltid jobbar med någon. Jag har ju varit en student själv och jag måste ge det bästa av mig själv och vara en förebild då jag kan komma att påverka deras framtid.

Handledare, arbetat 10 år som sjuksköterska.

Diskussionsämnena till höger kan du och dina kollegor använda för att diskutera handledning tillsammans.

DISKUSSIONSÄMNEN

Introducerar studenten till vårdarbetet och verksamhetens rutiner

Fungerar som förebild och modell för utformandet av yrkesrollen

Skapar en trygg och stödjande miljö

Klargör förväntningar

Uppmärksammar eventuella kunskapsluckor

Den inre kärnan av handledningen bekräftar studentens perspektiv

Knyter samman teori och praktik tillsammans med studenten

Uppmärksammar det etiska ansvaret

Uppmärksammar patientsäkerhets-ansvar

Främjar reflektion och lärande

Främjar självständighet och ansvar

Utmanar och varierar arbetsuppgifterna

Lärandemål och bedömning under den verksamhetsförlagda utbildningen

Lärandemålen utarbetas av kurslärare inom sjuksköterskeprogrammet utifrån utbildningsplan och kursplan vilka i sin tur regleras av Högskolelagen (1992:1434) samt Högskoleförordningen (1993:100). I varje kurs där verksamhetsförlagd utbildning (VFU) ingår utformas specifika lärandemål som studenten måste uppnå för att bli godkänd under VFU.

Lärandemålen relateras till undervisnings- och handledningsmetoder samt bedömnings- och utvärderingsmetoder för att skapa goda lärandesituationer (Biggs & Tang, 2011). Lärandemålen är därför en central del av handledningen. De fungerar som en riktlinje och kan styra valet av läraktiviteter och lärandesituationer. Frågan om vad studenten ska lära sig på sin VFU blir därför viktig i handledningen och hur undervisningssituationerna läggs upp kliniskt.

Studentens individuella behov står i fokus under VFU. Det är därför betydelsefullt att det finns ett samband mellan lärandemål, aktiviteter för lärande, handledning, bedömning och betyg, så kallad konstruktiv länkning (Biggs & Tang, 2011). Den konstruktiva länkningen (constructive alignment) handlar om att studenten med utgångspunkt i sin egen förståelse skapar sitt eget lärande genom den aktivitet som är anpassad till det som ska läras. Bedömningen görs sedan systematiskt utifrån lärandemål och fastställda kriterier.

EXEMPEL PÅ KONSTRUKTIV LÄNKNING

Nationellt examensmål	**Kurs-mål**	**Lär-aktiviteter**	
Nationellt examens mål nr 4: Visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.	Beskriva hur mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation kan identifieras i patientnära omvårdnad.	• Föreläsningar. • Webbutbildning. • Träning på kliniskt lärandecenter. • Verksamhetsförlagd utbildning. • Strukturerade läraktiviteter: datainsamling, intervju och dokumentation.	

	Examination	Bedömnings-kriterier	Litteratur
	Examination 2: Muntlig examination i seminarieform.	• Tydligt och muntligen styrkt dina påståenden med angiven litteratur. • Aktivt deltagit i seminariet.	Se litteraturlista. Tillkommer. Våld i nära relationer – Handbok för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården [Elektronisk resurs]. (2023). Socialstyrelsen.

Studentcentrerat lärande

Studentcentrerat lärande är ett förhållningssätt till utbildning som betonar betydelsen av studentens deltagande i lärandeprocessen. Studenten ses som en aktiv deltagare och medskapare av kunskap med aktivt ansvar för sitt eget lärande. I och med detta sker en maktförskjutning i förhållandet mellan student och handledare och relationen dem emellan blir mer jämlik (Young & Maxwell, 2007).

Enligt denna teori utvecklar studenten förståelse genom att integrera ny information och nya erfarenheter med vad denne tidigare har lärt sig och upplevt (Young & Maxwell, 2007). Genom att uppmuntra studenten att ta en aktiv roll i sin utbildning bidrar studentcentrerat lärande till att utveckla viktiga färdigheter som kritiskt tänkande, problemlösning och självstyrt lärande. Dessa färdigheter är inte bara avgörande för akademisk framgång utan är också högt värderade färdigheter för ett livslångt lärande (Brown Wright, 2011; Trinidad Eos, 2020). Yttersta målet är att främja ökad självständighet och autonomi hos studenten.

Studentcentrerat lärande

- Betonar betydelsen av studentens deltagande i lärandeprocessen.
- Studenten ses som en aktiv deltagare och medskapare av kunskap.
- Studenten tar ett aktivt ansvar för sitt eget lärande.
- Relationen student och handledare blir mer jämlik.
- Studentcentrerat lärande stimulerar ett livslångt lärande hos studenten.
- Målet med studentcentrerat lärande är att främja ökad självständighet och autonomi hos studenten.

Young & Maxwell, 2007

Reflektion under VFU

Reflektion under VFU är ett viktigt moment för studentens lärandeprocess. Att reflektera innebär att studenten begrundar något (Rolfe, 2019). Med det menas att tänka efter, att skapa mening, att fundera och vara öppen för nya erfarenheter. Reflektionsprocessen kan förstås som en förståelse-utvecklingsprocess i mening att den leder till en ny förståelse. Reflektionen används före läraktivitet, efter och för att följa upp hur veckan varit eller andra händelser som anses betydelsefulla att reflektera runt. Genom att använda de didaktiska frågorna vad, när, hur, vilka och varför, bidrar reflektionen till en djupare process där det kan handla om till exempel:

- Varför gjorde de/jag på det här sättet?
- Finns alternativa perspektiv eller förklaringar?
- Vilka konsekvenser kan mina handlingar ha?
- Vilka faktorer och värderingar påverkar mitt tänkande och agerande?

Reflektionen kan vara strukturerad utifrån de planerade läraktiviteterna och är på så sätt en handledningsstrategi som kan öka medvetenhet och förståelse för olika läraktiviteter samt omvårdnadssituationer (Carlsson, 2022). En annan del att tänka på är att den återkoppling som ges av handledare är relaterad till de lärandemål som finns för kursen och i relation till studentens individuella lärandemål, vilket bidrar till stimulans av studentens lärandeprocess. Reflektionen kan göras av studenten individuellt (genom att skriva i sin portfolio), tillsammans med medstudent och/eller tillsammans med handledare. Gibbs reflektionscykel (1988) är en ofta använd reflektionsmodell som används som hjälpmedel vid reflektion.

Den kritiska reflektionen är en process där man aktivt undersöker, analyserar och ifrågasätter sina egna tankar, åsikter och erfarenheter. Att inte ta för givet eller acceptera okritiskt utan i stället utforska och försöka förstå djupare dimensioner och samband. Vid en kritisk reflektion så granskar man inte bara vad som hänt, utan också varför det har hänt och vilka de underliggande orsakerna är. Det handlar om att ifrågasätta, utmana och analysera antaganden, värderingar och normer som kan påverka situationen. Det handlar om att förstå och tolka en situation men också om att identifiera och ifrågasätta maktstrukturer, ojämlikheter och orättvisor som kan vara närvarande (Rolfe, 2019).

GIBBS REFLEKTIONSCYKEL

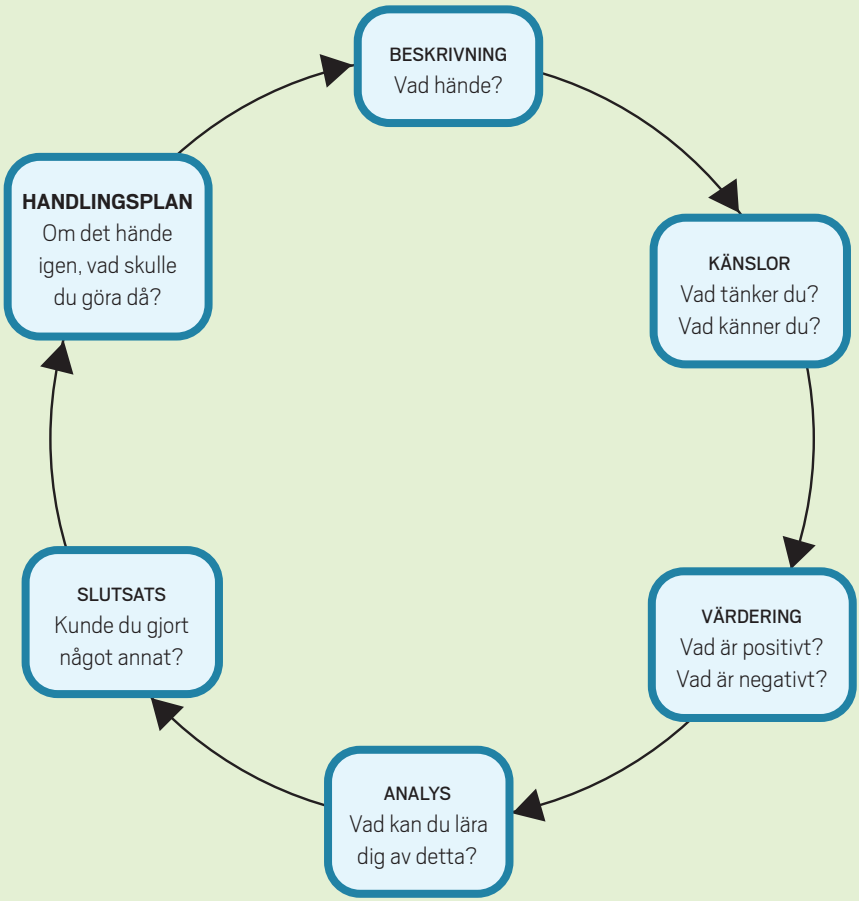

Handledningsmodellen Patientnära Lärande (HPL)

Handledningsmodellen Patientnära Lärande är en patientnära och studentcentrerad handledningsmodell som bygger på att studenten i stället för att följa handledarens arbetsdag följer utvalda patienter under sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU). Handledningsmodellen utvecklades i samarbete mellan Högskolan Väst och NU-sjukvården. Den har sedan vidareutvecklats i samarbete mellan Högskolan Väst och kommunal vård. Modellen bygger på interaktiv handledning (Cajvert, 2016), kursernas lärandemål, lärandeaktiviteter, bedömningsformulär samt erfarenhetsbaserad kunskap inom studenthandledning. Det är en öppen modell som med fördel kan kombineras med andra modeller, till exempel kollaborativt lärande som Peer Learning (Johnsson, m fl, 2023).

Studenten har regelbunden kontakt med en handledare som har huvudansvaret under VFU-perioden men vid de olika arbetspassen kan studenten träffa olika handledare. Studentens lärande följs via dokument som förvaras i en personbunden pärm. En gång per vecka avsätter handledare och student ungefär 30 minuter för reflektion kring studentens utveckling. Studentens lärande dokumenteras i pärmen, planering för nästkommande vecka sker och utvecklingen av studentens lärande utifrån kursmålen följs upp (Johnsson, m fl, 2023).

Till hjälp för lärande, reflektion och dokumentation har studenten och handledaren några kärndokument. Dessa är:

- Gibbs reflektionscykel (1988)
- En förenklad schematisk översikt över målen i bedömningsformuläret
- En förenklad schematisk översikt över praktiska moment anpassade efter kursmålen
- En veckoöversikt med förväntad utveckling, vecka för vecka, mål för mål.

I pärmen finns dessutom dokument som hjälper studenten att bli självständig, exempelvis tips om hur en dag på enheten planeras, hur journalsystemet fungerar samt läraktiviteter som utgår från kursmålen. Arbetssättet syftar till att skapa trygghet för studenten genom ett strukturerat, reflekterande arbetssätt. Studenten får ett helhetsperspektiv av patientvården genom att ha ansvar för utvalda patienter, från början till slut (i den mån det är möjligt) av vårdtiden. Lärandet följs upp regelbundet och lärandemomenten planeras strukturerat.

Att kombinera HPL-modellen med kollaborativt lärande

HPL kan med fördel kombineras med kollaborativt lärande (exempelvis Peer Learning). Studenter är olika personligheter och vägen till att uppnå kursmålen kan se olika ut beroende på person. Kollaborativt lärande innebär att lära tillsammans två och två eller flera.

Peer Learning är en handledningsmodell där studenter lär av och med varandra (Boud, 1999). Ibland kallas modellen även för kamratlärande eller lärande i par och pedagogiken utgår från att lära i samarbete. Modellen bidrar till utveckling av studenternas självständighet, kritiska tänkande och problemlösningsförmåga (Glynn m fl, 2006). Centralt i modellen är samarbete, reflektion och strukturerade läraktiviteter. Modellen tränar samarbetsförmågan och studenterna har flera olika roller: den som blir undervisad, den som undervisar och den som fördelar arbetsuppgifter. Detta innebär att VFU:n liknar de

Exempel på veckoöversikt	**V1**	**V2**	
Kunskap och förståelse	Observera kommunikation i olika patientmöten. Gå igenom avdelningens rutiner.	Observera och reflektera över bemötande/samspel mellan student, personal och patienter. Inhämta kunskap om sjukdomstillstånd och diagnoser som är vanligt förekommande på enheten.	
Färdighet och förmåga	Kommunicera med patienter. Basala hygienrutiner och aseptik. Använda vårdhandboken.	Träna på att skapa omvårdnadsplan utifrån behov och risker relaterade till sjukdom. Träna på läkemedelshantering, medicinsk teknik, inhämtning av medicinsk anamnes, undersökningar och behandlingar – anpassas efter den enhet studenten befinner sig på. Reflektera över vilka författningar och riktlinjer som är aktuella.	
Värderingsförmåga och förhållningssätt	Börja reflektera över etik, personcentrerad vård och patientsäkert förhållningssätt.	Reflekterar över etik, personcentrerad vård och patientsäkert förhållningssätt. Visa ansvar för eget lärande och utveckling.	
Kursspecifik strukturerad läraktivitet	Strukturerad läraktivitet: Diabetes typ 1	Strukturerad läraktivitet: Diabetes typ 2	
	Planeringssamtal	**Avstämnings-**	

arbetssituationer som sker i det yrkesverksamma livet (Stenberg, 2022). Reflektionen har en viktig del i lärandet då den stärker studenternas förmåga att kritiskt granska och analysera sjuksköterskerollen. De strukturerade läraktiviteterna ger studenterna stöd i hur nya moment ska tränas. De är kopplade till kursmålen och hjälper studenterna, med handledarens stöd, att tillämpa teoretiska kunskaper i det praktiska arbetet. Studenterna turas om att vara aktiv och observatör, detta innebär att de också tränar på att ge och ta emot konstruktiv kritik.

Att kombinera Handledning i Patientnära Lärande (HPL) med kollaborativt lärande (Peer Learning) kan vara en god idé (Johnsson m fl, 2023). Med hjälp av sina pärmar och dokumenten i dem vet studenterna vad de behöver träna på och hur de ska träna på de olika delarna. Genom att samarbeta kan de lyfta varandras kunskaper, lära varandra och utvecklas tillsammans. Handledaren har alltid patientansvaret men studenterna kan genomföra mycket av förberedelse och efterarbete självständigt.

	V3	**V4**
	Bemöta patient med respekt och empati. Inhämta kunskap om sjukdomstillstånd och diagnoser som är vanligt förekommande på enheten.	Bemöta patient och närstående med respekt och empati. Inhämta kunskap om sjukdomstillstånd och diagnoser som är vanligt förekommande på enheten.
	Träna på att skapa omvårdnadsplan utifrån behov och risker relaterade till sjukdom. Träna på läkemedelshantering, medicinsk teknik, inhämtning av medicinsk anamnes, undersökningar och behandlingar – anpassas efter den enhet studenten befinner sig på. Börja tillämpa aktuella författningar och riktlinjer.	Träna på att skapa omvårdnadsplan utifrån behov och risker relaterade till sjukdom. Träna på läkemedelshantering, medicinsk teknik, inhämtning av medicinsk anamnes, undersökningar och behandlingar – anpassas efter den enhet studenten befinner sig på. TIllämpa aktuella författningar och riktlinjer.
	Reflekterar över etik, personcentrerad vård och patientsäkert förhållningssätt i relation till utredning, vård och behandling. Visa ansvar för eget lärande och utveckling.	Tillämpa etiskt, personcentrerat och patientsäkert förhållningssätt. Visa ansvar för eget lärande och utveckling.
	Strukturerad läraktivitet: Hyperglykemi/ketoacidos vid diabetes.	Strukturerad läraktivitet: Hypoglykemi vid diabetes.
	samtal	**Slutbedömning**

Styrkor och utmaningar med Handledning i Patientnära Lärande och kollaborativt lärande

HPL-modellen ger en struktur för hur handledningen kan gå till och fungerar som en vägvisare mot kursmålen. Modellen tydliggör för både student och handledare vad som ska läras, vad studenten kan och vad denne behöver lära sig. Den fungerar som ett stöd för att tydliggöra vilka förväntningar som finns på studenten. Vidare ger den en struktur och riktning för studentens lärande då den tydliggör både vad studenten redan kan och vad studenten behöver träna mer på.

När studentens utveckling tydliggörs med hjälp av dokumentationen ger det självförtroende och visualiserar studentens lärprocess. Modellen leder också till att studenterna tar större ansvar för sitt lärande och sitt agerande (Johnsson m fl 2023).

En av styrkorna med kollaborativt lärande är att studenterna inte är ensamma i sin roll som student på VFU-platsen. De arbetar i par, tillsammans med handledaren, vilket gör att de upplever lärandemiljön som säker och trygg (Vuckovic & Landgren, 2021). När studenterna känner sig tryggare går socialiseringsprocessen i den nya miljön snabbare och de tar ett ökat ansvar för sitt lärande (Stenberg & Carlsson, 2015). Med en snabbare socialiseringsprocess kan handledaren lägga fokus på utbildandet tidigare i processen och studenterna blir snabbare självständiga.

Forskning visar att studenterna effektivt utvecklar förmågan att föra ett fördjupat kliniskt resonemang då reflektionen tar stor plats både inom Peer Learning (Sandvik, 2021) och HPL (Johnsson m fl, 2023).

En utmaning med HPL har varit att handledarna förväntat sig att studenterna aktivt ska använda sig av pärmen och själva initiera reflektionsstunder vilket inte varit tydligt för studenterna eller att studenterna inte vågat ta det initiativet. Detta kan förhindras genom tydlig kommunikation från handledare, exempelvis vid planeringssamtalet (Johnsson m fl 2023).

Utmaningar med Peer Learning kan vara om studenterna inte kommer överens eller kom det blir konkurrens mellan dem. Konkurrensen kan handla, exempelvis, om tid med patienten eller tid med handledaren. En annan utmaning som kan uppstå är om studenterna har olika kunskapsnivå och/eller behöver olika mycket stöd (Nygren & Carlsson, 2017). Den fysiska miljön kan också vara en utmaning. Några exempel på detta är om det finns begränsat antal datorer, begränsad möjlighet att använda datorer, små undersökningsrum, korta möten eller med telefonrådgivning när man ska samsas om en telefon.

HPL och kollaborativt lärande (peer learning) kan fungera kompletterande med varandra och därmed hjälpa till att hantera de utmaningar som kan uppstå inom respektive modell. Om konflikter uppstår bör studenterna i första hand tränas i att lösa dessa tillsammans, även om det kan kännas som en enklare väg att dela på studenterna. Med handledning kan studenterna träna sig på att samarbeta även om de är olika.

Det är också viktigt att tydliggöra kursmålen för studenterna och förklara hur de hänger samman med de praktiska moment som utförs. Vidare kan exempelvis platsbrist eller trångboddhet lösas genom att studenterna gör några delar tillsammans och andra delar självständigt.

Jag ser skillnad när man kombinerar Patientnära Lärande med Peer Learning. Nu tar jag med mig båda studenterna och pratar med dem båda två och händer det något annat så ber jag dem att gå tillsammans och läsa på eller kan ni gå in och göra intervju med en patient eller samla data. Jag bara visar i början. Det har varit ett fungerande sätt för mig att kunna planera, att inte stressa. Så just nu känns det inte lika stressigt.

Handledare, arbetat 10 år som sjuksköterska.

INSPIRATIONSTIPS TILL DIG SOM HANDLEDARE

Prioritera individuella samtal med studenterna under första VFU-veckan och be dem att berätta sin individuella studieplan, sina tidigare erfarenheter av arbetsliv och VFU. Be dem berätta om sina förväntningar med VFU och handledning samt hur denne lär sig bäst. Du som handledare presenterar även dina förväntningar i handledarskap och förväntningar av student. Visa studenterna verksamheten och låt dem bekanta sig i miljön.

Erbjud strukturerade läraktiviteter för träning mot kursens mål och studenternas behov. Informera om studenternas respektive handledarens ansvarsområde. Låt dem ansvara självständigt för planering, genomförande och utvärdering till handledare. Tänk på att utgå från studentens kunskapsnivå och sätt alltid patientsäkerheten i första rummet.

Ge utrymme till reflektionstillfälle både individuellt till varje student och tillsammans med båda.

Ge kontinuerlig återkoppling om utveckling och fortsatta kunskapsbehov utifrån kursmål och samla underlag till bedömningssamtal med kontaktlärare.

Fråga om studentens portfolio. Ge dem utrymme att skriva sina reflektioner. Följ upp att den skrivs utan att läsa den.

Initiera omgående kontakt med kontaktlärare eller kursansvariga vid behov av stöd kring studenten.

EXEMPEL PÅ VECKOAVSTÄMNING GÄLLANDE STUDENTENS UTVECKLING UNDER VFU

Namn: Josef Sten **Antal patienter:** 2 **Vecka:** 2 **Termin:** 2

Uppgift	Steg 1	Steg 2	Steg 3	Steg 4	Kommentar
Omvprocessen Datainsamling		x			Har samlat in data för ett omvårdnadsstatus, handledare fanns med i rummet. Planering: att nästa vecka sköta data-insamling gällande "egna" patienter självständigt.
Omvprocessen Problem-identifiering		x			Identifierar delvis omvårdnads-problem/behov/risker. Behöver träna mer på detta samt att an-vända de riskbedömningsinstru-ment som ingår i Senior Alert.
Omvprocessen Planering, Omv-mål		x			Har planerat omvårdnadsmål tillsammans med handledare och patient. Kommer med relevanta förslag. Behöver träna mer på SMART-kriterierna.
Omvprocessen Genomförande Omv-åtgärder			x		Utför grundläggande omvård-nadshandlingar noggrant och omtänksamt. Behöver träna mer på att ge förslag på evidensbase-rade omvårdnadsåtgärder.
Omvprocessen Utvärdering/ Uppföljning	x				Har ännu inte haft möjlighet att träna på utvärdering av omvård-nadsåtgärder men har närvarat när handledare gjort det.

Basala hygienrutiner

Syfte
Att ge blivande sjuksköterskor ökad kunskap om basala hygienrutiner i vårdverksamhet.

Målgrupp
Sjuksköterskestudenter i termin 1.

Aktivitet

Förberedelse
- Läs om basala hygienrutiner i vårdhandboken och kurslitteraturen.
- Hur undviker ni att sprida bakterier och virus vidare?
- Vilka faktorer kan leda till att bakterier och virus förs vidare?
- I vilka situationer behöver du använda förkläde?
- I vilka situationer behöver du använda handskar?
- Ta fram det material du behöver för att ta på handskar och förkläde.

Genomförande
- Klä på dig förkläde och handskar på ett sätt som är korrekt enligt basala hygienrutiner.
- Observatören observerar och ger feedback.

Reflektion
- Hur tog du reda på det du behövde veta?
- Vad gick bra?
- Vad behöver du träna mer på?
- Hur säkerställde du basala hygienrutiner?
- Varför är basala hygienrutiner viktiga för patientsäkerheten?
- Vad har du erhållit för ny kunskap?

MALL

Strukturerad läraktivitet

Syfte
Vilken föraktivitet ska utföras och varför?

Målgrupp

Vilken/vilka studentgrupper?

Aktivitet

Planering

Exempel på frågor:

- Hur förbereder du dig?
- Vilken kunskap behövs?
- Vart hittar du relevant information?
- Vilka praktiska åtgärder behöver vidtas?
- Vem/vilka skall utföra aktiviteten?
- Hur förbereds patient och ev. närstående?

Observation? Vad? Vem?
Återkoppling av planering till studenthandledare?

Genomförande

Reflektion

- Hur säkerställde du att patienten förstod informationen?
- Hur upplevde du situationen?
- Hur tror du patient och ev. närstående upplevde situationen?
- Vad har du erhållit för ny kunskap?
- Feedback från Peer?

Koppla samman aktiviteten/din erfarenhet med Personcentrerad vård, Samverkan i team, Evidensbaserad vård, Förbättringskunskap och kvalitetsutveckling, Säker vård, Informatik, Ledarskap och Pedagogik.

Återkoppling till studenthandledare

Återkoppling enligt plan.

Referenser

Berndtsson, I, Dahlborg, E, & Pennbrant, S (2020). Work-integrated learning as a edagogical tool to integrate theory and practice in nursing education – An integrative literature review. Nurse Education in Practice, 42, 102685. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.nepr.2019.102685

Biggs, J.B, & Tang, C (2011). Teaching for Quality Learning at University. (4:e uppl.). Open University Press.

Boud, D, Cohen, R, & Sampson, J (1999). Peer Learning and assessment. Assessment and Evaluation in Higher Education, 24(4), 413–426. https://doi.org/10.1080/0260293990240405

Brown Wright, G (2011). Student-Centred Learning in Higher Education. International Learning of Teaching and Learning in Higher Education. 3 (23) 92-97. http://www.osetl.org/ijtlhe/

Cajvert, L (2016). Studenthandledning under verksamhetsförlagd utbildning. Studentlitteratur.

Carlsson, E (2022). Peer Learning och strukturerade läraktiviteter. I M Berglund, & M Ekebergh (Red.), Reflektion i lärande och vård – en utmaning för sjuksköterskan. (2:a uppl, s194-207). Studentlitteratur.

Cremonini, V, Ferri, P, Artioli, G, Sarli, L, Piccioni, E, & Rubbi, I (2015). Nursing students' experiences of and satisfaction with the clinical learning environment: the role of educational models in the simulation laboratory and in clinical practice. Acta Bio-Medica: Atenei Parmensis, 86 Suppl 3, 194-204. https://doi.org/10.15452/CEJNM.2020.11.0004

Ehnfors, M, Ehrenberg, A, & Thorell-Ekstrand, I (2021). VIPS-boken. Välbefinnande, integritet, prevention, säkerhet. Studentlitteratur.

Gibbs, G (1988). Learning by doing: A guide to teaching and learning methods. Further Education Unit.

Glynn, L, MacFarlane, A, Kelly, M, Cantillon, P, & Murphy, A W (2006). Helping each other to learn – a process evaluation of peer learning, BMC Medical Education, 6, 18. https://doi.org/10.1186/1472-6920-6-18

Jassim, T, Carlsson, E, & Bengtsson, M (2022). Preceptors' and nursing students' experiences of using peer learning in primary healthcare settings: a qualitative study. BMC Nursing, 21(1), 1-12. https://doi.org/10.1186/s12912-022-00844-y

Johnsson, A, Månsson Selin, J, & Pennbrant, S (2023). Scaffolding for learning and establishing a professional identity: A qualitative descriptive study of nursing students' experiences of learning with a student-centred supervision model based on patient-oriented care during clinical placement. Nordic Journal of Nursing Research, 43 (3-4),

20571585231221257. https://doi.org/10.1177/20571585231221257

Jonsén, E, Melender, H-L, & Hilli, Y (2013). Finnish and Swedish nursing students' experiences of their first clinical practice placement — A qualitative study. Nurse Education Today, 33(3), 297-302. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2012.06.012

Nygren, F, & Carlson, E (2017). Preceptors 'conceptions of a peer learning model: A phenomenographic study. Nurse Education Today 49: 12-16. http://dx.doi.org/10.1016/j.

Papastavrou, E, Dimitriadou, M, Tsangari, H, & Andreou, C (2016). Nursing students' satisfaction of the clinical learning environment: a research study. BMC Nursing, 15, 1-10. https://doi.org/10.1186/s12912-016-0164-4

Rolfe, G, Jasper, M, & Freshwater, D (2019). Critical reflection in practice. Generating knowledge for care (2nd ed.). Springer Nature Limited.

Sandvik, A-H, Karlsson, P, & Eskilsson, C (2021). Nursing students' experiences of peer learning in a dedicated educational unit in municipal home healthcare: A phenomenological study. Nordic Journal of Nursing Research, 41(4), 224-232. https://doi.org/10.1177/2057158520966949

SFS 1992:1434. Högskolelagen. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/hogskolelag-19921434_sfs-1992-1434/

SFS 1993:100. Högskoleförordningen. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/hogskoleforordning-1993100_sfs-1993-100/

Stenberg, M, & Carlsson, E (2015). Swedish student nurses' perception of peer learning as an educational model during clinical practice in a hospital setting- an evaluation study. BMC Nursing, 14(1), 1-7. https://doi.org/10.1186/s12912-015-0098-2

Stenberg, M (2022). Peer Learning I H Sandberg (red.), Pedagogik för sjuksköterskor — Pedagogisk perspektiv och handledning i VFU. (s. 249—265). Studentlitteratur.

Trinidad Eos, J (2020). Understanding student-centred learning in higher education: students' and teachers' perceptions, challenges and cognitive gaps. Journal of Further and Higher Education. 8 (44). 1013-1023. https://doi.org/10.1080/030987 7X.2019.1636214

Tveiten, S (2022). Yrkesmässig handledning- mer än ord. (5:te uppl.). Studentlitteratur.

Vuckovic, V, & Landgren, K (2021) Peer learning in clinical placements in psychiatry for undergraduate nursing students: preceptors and students' perspective. Nurse Open, 8(1), 54-62. https://doi.org/10.1002/nop2.602

Vygotsky, L S (1978). Mind in society: the development of higher psychological processes In. Harvard University Press.

Young, LE, & Maxwell, B, (2007). Student-centred teaching in nursing: from rote to active learning. In LE. Young & BL. Paterson. Teaching nursing: developing a student-centred learning environment. Lippincott Williams & Wilkings.

Zegwaard, KE, Pretti, JT, Rowe, AD, & Ferns, SJ (2023). Defining work-integrated learning. In Zegwaard, KE, and Pretti, JT (Editors), The Routledge International Handbook of Work-Integrated Learning (3rd Ed.). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003156420

Jag upplever att studenterna lär sig mer nu. De får mycket mer tid till reflektion. De har en medstudent i samma situation att ta hjälp utav. Och få idéer, tankar, att man tillsammans kan hjälpas åt att hitta underlag till fakta. Man lär sig mycket mer och att man får mer kunskap som man kanske hade missat om man hade varit själv.

Handledare, arbetat 3 år som sjuksköterska .

Egna anteckningar

Modellen patientnära handledning hjälpte mig som handledare. Jag tyckte att den lärde mig att vara handledare. Och den gav också möjlighet att utföra ett bra handledarskap.... Den gjorde arbetet mycket tydligare för mig som handledare. Jag lärde mig lika mycket på den här tiden som min student känns det som. Ja, det känns som att hela VFU:n fick ett mervärde.

Handledare för första gången. Arbetat som sjuksköterska i 1 år.

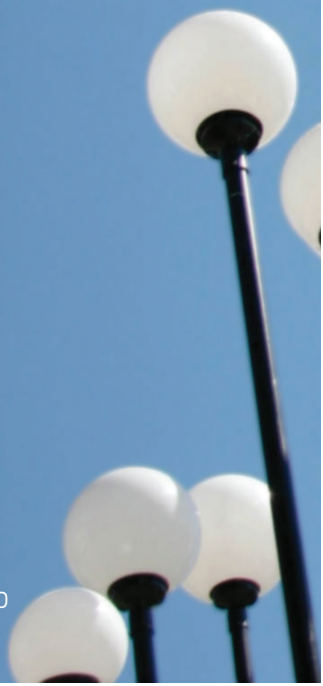

HÖGSKOLAN VÄST

Institutionen för Hälsovetenskap